

ΠΩΣ ΝΑ ΦΤΙΑΞΕΙΣ ΕΝΑΝ ΚΗΠΟ (ΚΑΙ ΝΑ ΤΟΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΙΣ);

Πρόκληση

Σε ευρωπαϊκές πόλεις, πολλά κενά οικόπεδα χρησιμοποιούνται για κοινοτικούς κήπους, δηλ. κήπους που καλλιεργούνται από κοινού από ομάδα κατοίκων της περιοχής. Αν σχεδιάζεις να δημιουργήσεις έναν κοινοτικό κήπο πιθανά να αντιμετωπίσεις κάποιες προκλήσεις όπως:

Πρόκληση 1: Όταν εντοπίσεις έναν κατάλληλο χώρο είναι πιθανό να χρειαστείς:

- Την άδεια χρήσης του χώρου από την τοπική αρχή ή τον ιδιοκτήτη.
- Τη συγκατάθεση της γειτονιάς.
- Πρόσβαση σε χρηματοδότηση.

Πρόκληση 2: Το να διαχειρίζεσαι έναν κοινοτικό κήπο με επιτυχία μπορεί να είναι δύσκολο, χρονοβόρο και να προσκρούει σε άλλες δραστηριότητες. Είναι πιθανό να χρειαστείς:

- Επιπλέον δεξιότητες που πιθανά δεν έχεις.
- Μια ομάδα με την οποία να μοιράζεστε ευθύνες.
- Εθελοντές από την περιοχή οι οποίοι να βοηθήσουν στην χειρωνακτική και οργανωτική δουλειά.

Αυτό το φυλλάδιο πληροφοριών απευθύνεται σε αυτούς που θέλουν να φτιάξουν έναν κοινοτικό κήπο και να τον διατηρήσουν. Απευθύνεται επίσης σε όσους χαράσσουν πολιτικές, παρέχοντάς τους επιχειρήματα για την υποστήριξη και την συμβουλευτική για τέτοιου είδους πρωτοβουλίες.

Εικόνα 2 - Κοινοτικός κήπος Kíros3, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα. Φωτ.: Runrid Fox-Kämper.

Εικόνα 3 - Κοινοτικός κήπος Allmende-Kontor¹, Βερολίνο, Γερμανία. Φωτ.: Silvio Caputo.

Συμβουλή στους Καλλιεργητές

Βρίσκοντας έναν χώρο: Ρώτα τον τοπικό σου Δήμο, τοπικές ενώσεις και οργανισμούς όπως σχολεία. Μπορεί να έχουν χώρους οι οποίοι δεν χρησιμοποιούνται. Ψάξε, ρώτα και όταν εντοπίσεις έναν χώρο βρες τον ιδιοκτήτη του με την βοήθεια της τοπικής πολεοδομίας.

Άδειες: Έχε υπόψη ότι η γη ανήκει πάντα σε κάποιον από τον οποίο πρέπει να ζητήσεις την άδεια. Μια καλή σχέση με τον οικοπεδούχο θα κάνει τα πάντα ευκολότερα και θα σε ανταμείψει μακροπρόθεσμα.

Ο κήπος σου πρέπει επίσης να είναι αποδεκτός από την τοπική κοινωνία. Μπορείς να αποκτήσεις επαφές και να αναπτύξεις καλές σχέσεις με ομάδες της περιοχής εξηγώντας τους πως ο κοινοτικός κήπος θα συμβάλλει στην αναβάθμιση της γειτονιάς τους.

Πόροι: Είναι πιθανό να χρειαστείς κάποιους πόρους για να καλύψεις βασικά έξοδα. Υπάρχουν οργανισμοί οι οποίοι χρηματοδοτούν κυρίως νέες δράσεις ή νεοφυείς με έμφαση στην κοινωνική καινοτομία, την επιστημονική έρευνα ή το επιχειρείν. Οι κοινοτικοί κήποι μπορούν να ανταποκριθούν σε όλες τις παραπάνω κατηγορίες. Μια άλλη δυνατότητα θα ήταν να προτείνει κανείς σε τοπικές επιχειρήσεις (καταστήματα και σουπερμάρκετ) να κάνουν μια χορηγία προς όφελος της δικής τους δημοσιότητας.

Η ομάδα: Αναζήτησε άτομα με κοινή νοοτροπία τα οποία να θέλουν να ασχοληθούν με την αστική γεωργία ως μέλη μιας ομάδας. Χρησιμοποίησε τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και άλλες μορφές επικοινωνίας μέσα στην ομάδα.

Διαχείριση ενός κοινοτικού κήπου: Ενδυνάμωσε τις οργανωτικές και ηγετικές σου δεξιότητες. Όρισε κάποιους κανόνες/

οδηγίες μέσα στην ομάδα σου. Σκέψου να κατοχυρώσεις τη δράση σου μέσα από έναν σύλλογο. Έτσι θα αποκτήσετε μια πιο ισχυρή θέση διαπραγμάτευσης με αρχές και οικοπεδούχους.

Δεξιότητες: Θα χρειαστείς δεξιότητες για να διαχειριστείς το ανθρώπινο δυναμικό αλλά και για να κάνεις αιτήσεις για χρηματοδότηση. Μια ομάδα ανθρώπων είναι πιθανότερο να έχει όλες τις απαραίτητες δεξιότητες και μπορεί πιο εύκολα να μοιραστεί τις δουλειές. Επιπλέον, αν ένα μέλος της ομάδας αποχωρήσει, το έργο θα συνεχίσει και θα βρεθεί αντικαταστάτης.

Εθελοντές: Είναι πιθανό να χρειαστείς έναν αριθμό εθελοντών οι οποίοι θα αναλάβουν όλες τις δραστηριότητες. Σκέψου ότι ο κήπος βρίσκεται πιθανά σε μια περιοχή στην οποία ζουν αρκετοί εθελοντές. Οι σχέσεις μέσα σε μια ομάδα εθελοντών είναι πιθανό να μην είναι πάντα εύκολες. Ένας συντονιστής μπορεί να βοηθήσει.

Επικοινωνία: Εθελοντές έρχονται και φεύγουν. Επεδίωξε επαφές με τοπικούς οργανισμούς και χρησιμοποίησε τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να προσελκύσεις περισσότερους εθελοντές. Το να κεντρίσεις το ενδιαφέρον των τοπικών μέσων ενημέρωσης είναι κάτι το οποίο μπορεί να προσκαλέσει εθελοντές, να προωθήσει τους στόχους που έχει θέσει η κοινοτική δράση και να βοηθήσει τη βιωσιμότητα του έργου γενικότερα. Διοργάνωσε δράσεις οι οποίες προωθούν την τοπική παραγωγή, παρουσιάζουν τα επιτεύγματα του κοινοτικού κήπου στο ευρύ κοινό ώστε να προσελκύσουν τη δημοσιότητα.

Περισσότερα

Περίπτωση μελέτης

Ο κοινοτικός κήπος **NeuLand** (κάτω-φωτογραφία.: Valerie Viehoff) στην Κολωνία της Γερμανίας, βρίσκεται σε μια περιοχή η οποία έχει χαρακτηριστεί κατάλληλη για οικιστική ανάπτυξη εδώ και μία δεκαετία. Ωστόσο ο οικοπεδούχος δέχτηκε, μετά από αίτημα της ομάδας, η οποία ίδρυσε κατόπιν τη NeuLand, να νοικιάσει τη γη για να γίνει ένα κοινοτικό έργο. Αυτό έγινε υπό τον όρο ότι καμία οικονομική επένδυση δεν απαιτούνταν από τον οικοπεδούχο, το έργο θα ήταν προσωρινό και ο χώρος θα εγκαταλείπονταν αν αυτό ζητούνταν. Επίσης θα δίνονταν μια προκαταβολή, ως εγγύηση. Τώρα το NeuLand είναι μια κατοχυρωμένη φιλανθρωπική δράση με διοικητικό συμβούλιο και εγγεγραμμένα μέλη.

For more information visit:
<http://www.neuland-koeln.de/>

Βιβλιογραφία

Pudup, M. B. (2008). It takes a garden: Cultivating citizen subjects in organized garden projects. *Geoforum* 39(3), pp. 1228–1240.

Reynolds, R. (2008). *On Guerilla Gardening: a handbook for gardening without boundaries*, Bloomsbury, London.

¹μέσα στο πρώην αεροδρόμιο Tempelhof

Εικόνα 4 - Κοινοτικός κήπος Prinzessinnen, Βερολίνο, Γερμανία. Φωτ.: Silvio Caputo.

Εικόνα 5 - Κοινοτικός κήπος Huttenplatz, Kassel, Γερμανία. Φωτ.: Runrid Fox-Kämper.

Συμβουλή στους καλλιεργητές

Ορίστε ξεκαθαρούς στόχους:

Συζητήστε μέσα στην ομάδα και σχεδιάστε προσεκτικά τους στόχους του έργου σας και τη δομή του. Η μακροπρόθεσμη επιτυχία του έργου μπορεί να βασίζεται στην καθαρότητα των στόχων και πώς αυτοί επικοινωνούνται στο στενότερο και ευρύτερο κοινό.

- Έχουν στόχο οι εργασίες στον λαχανόκηπο να προσελκύσουν μειονότητες να συμμετέχουν σε τοπικές πρωτοβουλίες;
- Είναι ένας τρόπος ώστε οι ηλικιωμένοι να κοινωνικοποιηθούν και να ασχοληθούν με φυσικές δραστηριότητες;
- Προτιμάτε τη συλλογική δουλειά σε κοινό κήπο και το μοίρασμα της παραγωγής ή εξατομικευμένα αγροκήπια;
- Καλλιεργείται η γνώση και ευαισθησία σχετικά με την υγιεινή τροφή;

Κάθε ένας από αυτούς τους στόχους προϋποθέτει διαφορετικούς τρόπους δράσης. Αν, όμως αυτοί οι στόχοι επικοινωνηθούν με ξεκάθαρο τρόπο προς την κοινότητα θα προκαλέσουν την συγκατάθεσή της.

Μήνυμα στους φορείς χάραξης πολιτικής

Σκεφτείτε τον ρόλο που μπορούν να παίξουν οι κοινοτικοί λαχανόκηποι στην περιοχή σας. Τα οφέλη τους μπορεί να είναι πολλαπλά:

- Προσφέρουν πρόσβαση σε υγιεινή τροφή στην μικρότερη δυνατή απόσταση.
- Προάγουν έναν υγιεινό τρόπο ζωής και αποτελούν χώρους εκμάθησης για τους νέους.
- Υποστηρίζουν κοινωνικές δραστηριότητες και τη δημιουργία μικρών κοινοτήτων.
- Μετατρέπουν άδειους, εγκαταλελειμμένους χώρους σε ασφαλείς και προσεγμένους.
- Ενισχύουν το αστικό πράσινο.

Συνεπώς, ως μέλη της δημοτικής αρχής, μπορείτε να υποστηρίξετε τους κοινοτικούς κήπους ως εξής:

- Οργανώστε υποστηρικτικές δομές όπως π.χ. ένα γραφείο που θα δίνει συμβουλές και θα βοηθά ομάδες να ξεκινήσουν έναν κήπο σε ένα κενό οικοπέδο.
- Η χρηματοδότηση είναι σημαντική για τα κοινοτικά έργα: δώστε πληροφορίες για πιθανούς χρηματοδότες.
- Βοηθήστε στην απόκτηση διοικητικών και οργανωτικών δεξιοτήτων.
- Ελάτε σε επαφή με άλλους δήμους και κοινότητες. Διασυνδέστε κοινοτικές ομάδες ώστε αυτές να μπορέσουν να μοιραστούν πρακτικές και δεξιότητες. Συντάξτε λίστες με τοπικούς οργανισμούς και προτείνετε επαφές με συγκεκριμένα πρόσωπα.
- Διευκολύνετε, γενικότερα, τις επαφές και προωθήστε τον εθελοντισμό.

Περισσότερα

Μελέτη περίπτωσης

Ο **Skip Garden**, Λονδίνο (βλ. κάτω, φωτ. του Silvio Caputo), διαχειρίζεται από τον οργανισμό Global Generation, ο οποίος συνδέει τη γη με τις κοινότητες. Ο οργανισμός διαπραγματεύτηκε τη δυνατότητα για πρόσκαιρη χρήση ενός οικοπέδου, το οποίο ήταν προς εκμετάλλευση από τον επενδυτή ενός από τα μεγαλύτερα έργα στο Λονδίνο. Κάδοι μπάζων χρησιμοποιήθηκαν σαν μεγάλες γλάστρες με μια εφήμερη λογική. Σήμερα, ο Skip Garden συνιστά έναν γνωστό και πολυσύχναστο χώρο της ευρύτερης περιοχής που φιλοξενεί ένα πλούσιο πρόγραμμα δραστηριοτήτων, κουζίνα και εστιατόριο, με την συμμετοχή πολλών εθελοντών και της τοπικής κοινότητας.

Για περισσότερα βλ.: <http://www.globalgeneration.org.uk/skip-garden-and-kitchen-1/>

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

<http://www.urbanallotments.eu/>

<http://www.capitalgrowth.org/>

Ο οδηγός της πόλης του Δουβλίνου για τους κοινοτικούς κήπους: <http://dublincommunitygrowers.ie/wp-content/uploads/2011/03/FINAL-City-Guide-to-Community-Gardening.pdf>

GrowTo. Ένα σχέδιο δράσης για την αστική γεωργία από το Τορόντο: <http://www.toronto.ca/legdocs/mmis/2012/pe/bgrd/backgroundfile-51558.pdf>

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ

Runrid Fox-Kaemper¹, ILS - Research Institute for Regional and Urban Development

Silvio Caputo, University of Portsmouth

¹υπεύθυνος σύνταξης: runrid.fox-kaemper@ils-forschung.de

Μετάφραση: Κώστας Τσιαμπάος, Σχολή Αρχιτεκτόνων, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ktsiambaos@arch.ntua.gr

Επιμέλεια: Θεοδοσία Ανθοπούλου

ΣΕΙΡΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΩΝ ΦΥΛΛΑΔΙΩΝ | ΕΚΔΟΣΗ 1 ΜΕΤ. ΕΛΛΗΝΙΚΑ | ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ: 01 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

COST (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνεργασίας για την Έρευνα και την Τεχνολογία) είναι ένα πανευρωπαϊκό διακυβερνητικό πλαίσιο. Η αποστολή του είναι να ενισχύσει την επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη οδηγώντας σε νέες ιδέες και προϊόντα και δι' αυτών να συμβάλει στην ενδυνάμωση των δεξιοτήτων έρευνας και καινοτομίας στην Ευρώπη.

www.cost.eu

Το COST υποστηρίζεται από το Πρόγραμμα Πλαίσιο Ορίζοντα 2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευχαριστίες

Το παρόν φύλλο εργασίας βασίζεται στο έργο της Δράσης COST TU1201 Αστικοί Κήποι στις Ευρωπαϊκές πόλεις που υποστηρίχθηκε από το COST (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνεργασίας για την Έρευνα και την Τεχνολογία)

www.urbanallotments.eu

Επισκεφθείτε τους Αστικούς Κήπους στην Ευρώπη:

<https://www.facebook.com/groups/825421310826607/>